

Who

should be interested in this project?

Project will be implemented in the three Baltic States – Estonia, Latvia and Lithuania and will target the following interest groups in each country:

- **Competent authorities:** Ministries of Environment, Environmental Agencies, Environmental permitting institutions, Environmental inspections.
- **Industry:** enterprises having production processes with the potential use of HS.
- **Wastewater treatment plants,** as they are usually “the last in the chain” who are discharging wastewater with HS to the surface waters; the pilot actions will be performed within the project to trace the HS from the wastewater back to their primary sources.
- **Environmental experts,** who will benefit from appropriate trainings to raise their knowledge on the EU Hazard Concept and HS management tools.
- **General public** as the project aims to increase their knowledge and raise interest in the topic of HS by developing information materials on the issue.

Where

to find more information?

You can follow the progress of the project through project website www.baltacthaz.bef.ee, where you will find information on:

- Project activities and results
- News and information about upcoming events/ trainings
- Materials for download
- List and contacts of 19 project partners
- Other project-related information

www.baltacthaz.bef.ee

ESTONIA
Kitty Kislenko
 Project Manager
 Tel.: + 372 6597 028
 Fax: + 372 6597 027
 E-mail: kitty.kislenko@bef.ee
 Homepage: www.bef.ee

LATVIA
Valters Toropovs
 Country coordinator
 Tel.: + 371 6735 7546
 Fax: + 371 6750 7071
 E-mail: valters.toropovs@bef.lv
 Homepage: www.bef.lv

LITHUANIA
Zita Dudutyte
 Country Coordinator
 Tel.: +370 52138155
 Fax: +370 5213 5068
 E-mail: zita.dudutyte@bef.lt
 Homepage: www.bef.lt

The project is financed by the LIFE+ financial instrument of the European Community, Estonian Environmental Investment Centre, The Ministry of Environment of Latvia and The Ministry of Environment of the Republic of Lithuania.

MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Baltic Actions for Reduction of Pollution of the Baltic Sea from Priority Hazardous Substances

Project duration: January 2009 – December 2011
Implemented by 19 partners from Estonia, Latvia and Lithuania

Why

should you read this leaflet?

With this leaflet we introduce you the **project for reduction of hazardous substances (HS)** in the Baltic Sea. This project is related to the implementation of **EU Water Framework Directive, the IPPC Directive and the upcoming Marine Directive as well as the new HELCOM Baltic Sea Action Plan**, which also targets **reduction of HS**.

All Member States shall implement above mentioned directives, which means that in the near future **the emissions, discharges and losses of HS** should be substantially reduced or ceased. As industry is one of the major sources of HS, these requirements will also directly affect them.

What

are hazardous substances and why it is so important to talk about them?

Do you know that in the waters of Europe and our country chemical substances, which are extremely hazardous to the human being and the environment (can cause cancer, harm to an unborn child, genetic defects or other serious illnesses) were found? It is hardly known, where the sources of these HS are and how they appear in the environment.

Unfortunately some of these substances once released into the environment stay there for a very long time due to their **persistence (P)**. The problem arises when these substances are at the same time **bio-accumulative (B)** (accumulate in the fat tissue of fish and other animals) and **toxic (T)** (cause harm to living organisms). The occurrence of such PBT substances in our aquatic environment has reached an alarming dimension, e.g. the ecosystem of the Baltic Sea is suffering from such contamination and also humans get exposed to these substances via food (e.g. fish, sea food etc.).

How

the project will tackle the problems with HS?

What problems does the project address?	How the project will tackle them?
<p>Following the Water Framework Directive countries shall substantially reduce or phase out 33 HS to achieve good quality of the surface waters</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • However there is lack of information on the occurrence of these substances in our waters as well as on the primary sources of HS. • Neither industrial enterprises nor state authorities know how many HS are placed on the market in raw materials, in which products, how many of these substances are emitted from the industrial processes or products and how HS appear in our waters. 	<ul style="list-style-type: none"> • In Estonia and Latvia screening of HS in wastewater, sludge, surface water and sediments will be performed. • Pilot cases for the investigation of HS sources will be carried out in all three Baltic States.
<p>State authorities are responsible for the overall HS reduction strategy and water monitoring programme</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • There is lack of operational tools for reduction of HS in the countries. No realistic targets or manageable steps are set for the reduction of HS. • Current state monitoring programmes do not include relevant HS. • The synergies between different legislations are not duly employed to enhance the implementation of water legislation. 	<ul style="list-style-type: none"> • Overall substance reduction strategy will be elaborated by the project team together with the relevant state authorities. The strategy will be prepared based on the HS sources' investigation and HS screening results. • Proposals for future water monitoring programme will be elaborated. • Use of the REACH regulation (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemical) as a tool for gathering information on HS properties and their occurrence in the products will be enhanced through a workshop and visit to European Chemicals Agency.

What problems does the project address?	How the project will tackle them?
<p>There is a legal basis to regulate hazardous substances through environmental permits - IPPC</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Although the legislation exists, tools and methodology to identify HS relevant for a specific company are not sufficiently worked out. • The quality of current permit applications and permits themselves must be improved to make them work as an effective tool for efficient enforcement of the water legislation. 	<ul style="list-style-type: none"> • Technical guidelines defining duties and site specific assessment of integrated pollution prevention and control options with regard to substances of particular environmental concern will be elaborated for the practical use of companies, permitting authorities and inspectors. • Pilot permit applications will be worked out in the partner-companies in all three countries. • Trainings and info days on guidelines for a broader target group will be performed.
<p>Industrial enterprises are obliged to monitor and reduce or substitute HS</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Most of the companies do not even know what HS they use and discharge. They are not able to identify HS in their raw materials based on the available information from the routine communication with their suppliers. • The limited information of environmental hazard of substances and rare practice on substitution from environmental perspective often leads to short-term decisions and later requires new investments. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identification of HS in the partner-companies will be performed. • Substitution scenarios for identified HS will be elaborated. • Practical materials on substitution will be prepared (leaflet on general substitution potential, in-depth handbook for different industry branches, background paper on BAT (from IPPC BREF documents)) as a tool to manage HS and relevant target groups will be trained.
<p>Society should put pressure towards authorities and industry to demand proper management of HS</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • The general public and the representatives of society have limited understanding of the origin and impact of HS to make reasonable claims towards authorities and industry. • General public is unaware that they are affected by HS (e.g. various allergies, other diseases constantly increasing, although it is very difficult to connect them directly to HS due to their long-term, chronic impact). 	<ul style="list-style-type: none"> • Investigation of the interests of society towards HS will be carried out. • Attention of media to the topic will be drawn during the journalists' round tables in each country. • Strategy for raising public attention and awareness on HS will be elaborated. • Easily understandable information materials (articles, flyer etc.) for general public on HS will be prepared.

Ką

turėtų sudominti šis projektas?

Projektas bus vykdomas trijose Baltijos šalyse – Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje ir yra skirtas šių šalių:

- **atsakingoms valdžios institucijoms:** aplinkos ministerijoms, aplinkos agentūroms, leidimus išduodančioms institucijoms bei aplinkos inspekcijoms;
- **įmonėms:** ypatingai toms, kurios savo gamybos procesuose gali naudoti PM;
- **nuotekų valymo įmonėms,** nes jos paprastai yra „paskutiniai grandis“, išleidžianti nuotekas su PM į paviršinius vandens telkinius; projekto metu bus nustatomi PM šaltiniai, t.y. iš kur jie patenka į nuotekų valymo įrenginius;
- **aplinkosaugos ekspertams,** kurie projekto metu bus mokomi apie ES PM bei jų valdymo būdus;
- **visuomenei,** nes projektu bus siekiama sudominti visuomenę bei gilinti jos žinias apie PM, rengiant ir skleidžiant įvairią informacinę medžiagą.

Kur

rasti daugiau informacijos?

Jūs galite sekti projekto eigą jam skirtame internetiniame puslapyje: www.baltacthaz.bef.ee, kur rasite informacijos apie:

- projekto veiklas ir rezultatus,
- naujienas ir informaciją apie būsimus renginius bei mokymus,
- medžiagą atsisiuntimui,
- 19 projekto partnerių sąrašą su kontaktais,
- kitą su projektu susijusią informaciją.

www.baltacthaz.bef.ee

ESTIJA

Kitty Kislenko

Projekto vadovė

Tel.: +372 6597 028

Fax: +372 6597 027

El.paštas: kitty.kislenko@bef.ee

Interneto svetainė: www.bef.ee

LATVIJA

Valters Toropovs

Projekto koordinators šalyje

Tel.: +371 6735 7546

Fax: +371 6750 7071

El.paštas: valters.toropovs@bef.lv

Interneto svetainė: www.bef.lv

LIETUVA

Zita Dudutyė

Projekto koordinatore šalyje

Tel.: +370 52138155

Fax: +370 5213 5068

El. paštas: zita.dudutyte@bef.lt

Interneto svetainė: www.bef.lt

Projektas finansuojamas iš ES LIFE+ programos lėšų, Estijos Aplinkos Investicijų Centro, Latvijos Respublikos Aplinkos Ministerijos ir Lietuvos Respublikos Aplinkos Ministerijos.

MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Baltijos šalių veiksmai siekiant sumažinti Baltijos jūros taršą pavojingomis medžiagomis

Projekto trukmė: 2009 m. sausis – 2011 m. gruodis
Projektą įgyvendina 19 partnerių iš Estijos, Latvijos bei Lietuvos

Kaip

projektas spręš su PM susijusias problemas?

Kokios problemos bus sprendžiamos?	Kas projekto metu bus nuveikta?
<p>Igyvendinant Bendrąją Vandens Politikos Direktyvą Šalys Narės turi iš esmės sumažinti arba nutraukti 33 pavojingų ir prioritetinių pavojingų medžiagų išleidimus į aplinką, kad būtų pasiekta gera paviršinių vandens telkinių būklė.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Tačiau labai trūksta informacijos apie PM paplitimą mūsų vandenyse, o taip pat ir apie jų pirminius šaltinius. • Nei pramonės įmonės, nei valdžios institucijos nežino, kiek PM patenka į rinką kartu su žaliavomis, kokiuose produktuose jos yra ir kiek šių medžiagų yra išleidžiama gamybos metu ar kartu su produktais, kaip šios medžiagos atsiduria mūsų vandenyse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estijoje ir Latvijoje PM bus nustatomos nuotekose, nuotekų valymo įrenginių dumble, paviršiniuose vandens telkiniuose ir dugno nuosėdose. • PM šaltiniai bus tiriami visose 3 Baltijos šalyse.
<p>Valdžios institucijos yra atsakingos už PM mažinimo strategijos sukūrimą ir vandens monitoringo programą</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Šalyse trūksta realiai veikiančių priemonių PM mažinti. Nėra nustatyti realūs tikslai ir realiai įgyvendinami žingsniai PM mažinti. • Dabartinėse valstybinėse monitoringo programose nėra šaliai aktualių PM. • Igyvendinant vandens teisės aktus nėra tinkamai išnaudojamos sąsajos su kitais teisės aktais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Projekto partneriai kartu su atsakingomis valdžios institucijomis parengs pavojingų medžiagų mažinimo strategiją. Ši strategija bus parengta remiantis PM ir jų šaltinių nustatymo rezultatais. • Taip pat bus pateikti pasiūlymai tolimesnei vandens monitoringo programai. • Bus skatinama pasinaudoti REACH reglamentu (dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo ir autorizacijos), kaip priemone informacijai apie PM savybes ir jų paplitimą produktuose gauti. Bus suorganizuotas seminaras ir vizitas į Europos Cheminių medžiagų agentūrą – ECHA .

Kodėl

Jūs turėtumėte perskaityti šį lankstuką?

Šiame lankstuke supažindinsime su **projektu**, kurio metu **siekiama sumažinti** Baltijos jūros **taršą pavojingomis medžiagomis (PM)**. Šis projektas yra susijęs su **ES Bendrosios Vandens Politikos Direktyvos, TIPK direktyvos, Jūros apsaugos direktyvos bei HELCOM Baltijos jūros veiksmų plano, kuris taip pat siekia mažinti taršą PM, įgyvendinimu**. Visos šalys narės privalo įgyvendinti minėtas direktyvas, o tai reiškia, kad netolimoje ateityje PM išleidimai ir nuotėkiai turės būti ženkliai sumažinti arba nutraukti. Kadangi pramonės įmonės yra vienos pagrindinių teršėjų PM, minėtų direktyvų reikalavimai tiesiogiai liečia ir jas.

Kas

yra pavojingos medžiagos ir kodėl yra svarbu apie jas žinoti?

Ar žinote, kad Europos bei mūsų šalies vandenyse rastos aplinkai bei žmogui ypač pavojingos cheminės medžiagos (galinčios sukelti vėžinius susirgimus, pakenkti vaisiui, sukelti genetinius pakitimus ir kitus sunkius susirgimus)? Nėra tiksliai žinoma, iš kur šios medžiagos atsiranda ir kaip jos patenka į aplinką.

Deja, kai kurios šių medžiagų kartą patekusios į aplinką joje išlieka labai ilgą laiką dėl savo **patvarumo (P)**. Problema iškyla tuomet, kai šios medžiagos tuo pat metu yra ir **biologiškai besikaupiančios (B)** (kaupiasi riebaliniame žuvų, gyvūnų audinyje) ir **toksiškos (T)** (sukelia žalą gyviems organizmams). Tokių PBT medžiagų paplitimas mūsų vandenyse pasiekė kritinę ribą, pavyzdžiui, Baltijos jūros ekosistema kenčia nuo taršos šiomis medžiagomis, o žmogus nuolat su jomis susiduria per maistą (žuvį, jūros gėrybes ir t.t.).

Kokios problemos bus sprendžiamos?	Kas projekto metu bus nuveikta?
<p>Aplinkosauginiai leidimai TIPK – tai teisinis pagrindas pavojingoms medžiagoms įmonėse reguliuoti</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Nepaisant to, kad egzistuoja teisinis pagrindas, priemonės ir metodai PM specifinėje įmonėje nustatyti nėra tinkamai parengti. • Siekiant veiksmingai įgyvendinti vandens teisės aktų reikalavimus, būtina pagerinti dabartinių paraiškų leidimams gauti formas ir pačių leidimų kokybę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įmonėms, leidimus išduodančioms institucijoms bei inspektoriams bus parengtos praktinės techninės gairės apie jų pareigas bei konkrečiai įmonei skirtų integruotos taršos ir kontrolės priemonių galimybių vertinimą. • Visose trijose Baltijos šalyse įmonėms – projekto partnerėms bus paruoštos pavyzdinės paraiškos leidimams gauti. • Bus surengti mokymai bei informacinės dienos platesniam suinteresuotų grupių ratui.
<p>Pramonės įmonės privalo vykdyti PM stebėseną, mažinti jų išleidimus arba pakeisti jas mažiau pavojingomis</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Dauguma įmonių net nežino, kad naudoja PM ir išleidžia jas į nuotekas. Iš įprastinės tiekėjų pateiktos informacijos, įmonės nepajėgia nustatyti PM gaunamoje žaliavoje. • Ribota informacija apie aplinkai pavojingas medžiagas ir nedidelė patirtis apie tų medžiagų pakeitimą mažiau pavojingomis dažnai sąlygoja trumpalaikius sprendimus ir vėliau vėl pareikalauja naujų investicijų. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įmonėse – partnerėse bus nustatinėjamos PM. • Bus paruošti galimi nustatyti PM pakeitimo mažiau pavojingomis scenarijai. • Bus parengta praktinė medžiaga dėl PM pakeitimo (lankstukas apie bendras PM pakeitimo galimybes, detalus vadovas įvairioms pramonės šakoms, dokumentas apie Geriausius prieinamus gamybos būdus (iš TIPK informacinių dokumentų) kaip priemonę PM suvaldyti). Taip pat bus suorganizuoti mokymai suinteresuotoms grupėms.
<p>Visuomenė turėtų daryti spaudimą valdžios institucijoms ir įmonėms, kad būtų skatinamas tinkamas PM valdymas šalyje</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Visuomenė bei ją atstovaujančios organizacijos turi per mažai žinių apie PM atsiradimą ir jų poveikį aplinkai, kad galėtų argumentuoti savo reikalavimus valdžios institucijoms ir pramonės įmonėms. • Visuomenė nežino, kad yra veikiami PM (pvz., įvairios alergijos, kitos sparčiai plintančios ligos, kurias sunku tiesiogiai susieti su PM dėl jų ilgalaikio, lėtinio poveikio). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bus atliktas visuomenės interesų dėl PM tyrimas. • Kiekvienoje šalyje bus organizuojami susitikimai su žurnalistais jiems pristatant PM problemas. • Bus parengta strategija, skirta visuomenės dėmesio ir sąmoningumo skatinimui PM srityje. • Bus paruošta ir išleista lengvai suprantama informacinė medžiaga visuomenei (straipsniai, skrajutės, ir t.t.) apie PM.

Kellele

see projekt huvi peaks pakkuma?

Projekti tegevused toimuvad Balti riikides – Eestis, Lätis ja Leedus – ning sihtrühmadeks on:

• **Pädevad ametiasutused:**

keskkonnaministeeriumid, keskkonnaametid, keskkonnalubasid väljastavad institutsioonid, keskkonnainspeksioonid.

• **Tööstusettevõtted**, mis kasutavad oma tootmisprotsessides ohtlikke aineid.

• **Heitveepuhastusjaamad**, mis on tavaliselt nn ahela viimaseks lüliks, läbi mille suunatakse ohtlikke aineid sisaldav heitvesi pinnaveekogusse (projekti raames viiakse läbi piloottegevused tuvastamiseks heitvees sisalduvate ohtlike ainete algallikad).

• **Keskkonnaekspertid**, kellel on võimalus osaleda koolitustel ja tösta enda teadmisi ohtlike ainete kontseptsioonist ja juhtimismehhanismidest.

• **Üldsus:** projekti raames koostatakse erinevaid infomaterjale, mille eesmärgiks on tösta üldsuse teadlikkust ning tekitada huvi ohtlike ainete temaatika vastu.

Kust

leida lisainformatsiooni?

Projekti arengut saab jälgida projekti kodulehel www.baltacthaz.bef.ee, kust leiab järgnevat teavet:

- Projekti tegevuste ja tulemuste kirjeldus
- Projektipartnerite tutvustus ja kontaktid
- Uudised ja informatsioon projekti raames korraldatavate ürituste ja koolituste kohta
- Erinevad materjalid allalaadimiseks
- Muu projektiga seonduv

www.baltacthaz.bef.ee

EESTI
Kitty Kislenko
Projektijuht
Tel.: + 372 6597 028
Faks: + 372 6597 027
E-post: kitty.kislenko@bef.ee
Koduleht: www.bef.ee

LÄTI
Valters Toropovs
Koordinaator
Tel.: + 371 6735 7546
Faks: + 371 6750 7071
E-post: valters.toropovs@bef.lv
Koduleht: www.bef.lv

LEEDU
Zita Dudutyte
Koordinaator
Tel.: +370 52138155
Faks: +370 5213 5068
E-post: zita.dudutyte@bef.lt
Koduleht: www.bef.lt

Projekti rahastavad Euroopa Ühenduse LIFE+ programm, Eesti Keskkonnainvesteeringute Keskus, Läti Keskkonnaministeerium ja Leedu Keskkonnaministeerium.

MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Balti riikide tegevused ohtlike ainete reostuse vähendamisel Läänemeres

Projekti kestus: jaanuar 2009 – detsember 2011
Projekti teostavad 19 partnerit Eestist, Lätis ja Leedust

Baltic Actions for Reduction of Pollution of the Baltic Sea from Priority Hazardous Substances
Project LIFE07 ENV/EE/000122 – BaltActHaz

Kuidas

projekt adresseerib ohtlike ainetega seotud probleeme?

Milliseid probleeme projekt käsitleb?	Kuidas projekt nende lahendamisele kaasa aitab?
<p>Vastavalt Vee raamdirektiivi nõuetele, peavad liikmesriigid pinnave te hea seisundi saavutamiseks 33 ohtliku aine heitmeid ja kadusid oluliselt vähendada või need täielikult lõpetama.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Puudub piisav informatsioon ohtlike ainete esinemisest meie veekogudes ning nende algallikate kohta. • Nii tööstusettevõtetel kui ka riigiasutustel puudub informatsioon ohtlike ainete koguse kohta toorainetes ja toodetes, kui palju need ained satub heitmetena keskkonda ning kuidas ohtlikud ained jõuavad meie veekeskkonda. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eestis ja Lätis viiakse läbi valitud ohtlike ainete laiaulatuslik testimine reovees, pinnavees ning setetes. • Kõikides Balti riikides viiakse läbi pilootuuringud uurimaks ohtlike ainete algallikaid.
<p>Riigiasutused vastutavad ohtlike ainete vähendamise strateegia ja vee seireprogrammi väljatöötamise eest.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Riikidel puuduvad tegevusvahendid ohtlike ainete vähendamiseks – pole seatud realistlikke eesmärgid ning konkreetseid samme ohtlike ainete vähendamiseks. • Olemasolevad riiklikud seireprogrammid ei hõlma kõiki olulisi ohtlikke aineid. • Erinevatest seadusandlustest tulenevad nõuded ei ole kohaselt rakendatud aitamaks kaasa veeseadusandluse paremale rakendamisele. 	<ul style="list-style-type: none"> • Projekti meeskond koostöös riigiasutustega töötab välja ohtlike ainete vähendamise strateegia. Strateegia koostatakse tuginedes ohtlike ainete allikate uurimisest saadud informatsioonile ja testimistulemustele. • Tehakse ettepanekud vee seireprogrammi koostamiseks. • Läbi seminari ning Euroopa Kemikaaliameti külastuse kasutatakse REACH määrust (Kemikaalide registreerimine, hindamine ja autoriseerimine / <i>Registration Evaluation and Authorisation of Chemicals</i>) kui vahendit kogumaks informatsiooni ohtlike ainete omaduste ja esinemise kohta toodetes.

Mis

on ohtlikud ained ning miks on oluline nendest rääkida?

Kas teate, et Euroopa ja Eesti vetes on leitud keemilisi ühendeid, mis on inimese tervisele ja keskkonnale väga ohtlikud (põhjustavad vähk- kasvajaid, geneetilisi mutatsioone, kahjustavad loote arengut või põhjustavaid muid tõsiseid haigusi). Kuid väga vähe on teada selle kohta, millistest allikatest ja kuidas need ohtlikud ained meid ümbritsevasse keskkonda satuvad.

Osa sellistest ainetest on keskkonda sattudes väga **püsivad** ning jäävad sinna väga pikaks ajaks. Probleem tekib siis, kui need ained on **bioakumuluvad** (kuhjuvad loomade ja kalade rasvkoes) ja **toksilised** (kahjulikud elusorganismidele). Selliste PBT ainete esinemine meid ümbritsevas keskkonnas ning eriti veekeskkonnas annab aluse muretsemiseks. Näiteks kannatab reostuse tõttu Läänemere ökosüsteem ja ka inimesed puutuvad toidu (kala, mereannid jms) kaudu kokku ohtlike ainete ja kadusid oluliselt vähendada või need täielikult lõpetada. Need nõuded puudutavad otseselt ettevõtteid, mis oma tegevuse ja tööstusprotsesside spetsiifkalt tulenevalt on peamiseks ohtlike ainete tuleneva reostuse põhjustajaks.

Miks

peaksite seda voldikut lugema?

See voldik tutvustab projekti, mis tegeleb ohtlike ainete vähendamisega Läänemeres. Projekt toetab EL Vee raamdirektiivi, Saastuse Kompleksse Vältimise ja Kontrolli direktiivi, Meredirektiivi ja HELCOMi Läänemere tegevuskava nõuetekohast rakendamist Eestis, Lätis ja Leedus ohtlike ainete vähendamise seisukohast.

Kõik liikmesriigid on kohustatud ülalmainitud direktiivides sätestatud nõudeid täitma, see tähendab, et lähitulevikus tuleb ohtlike ainete heitmeid ja kadusid oluliselt vähendada või need täielikult lõpetada. Need nõuded puudutavad otseselt ettevõtteid, mis oma tegevuse ja tööstusprotsesside spetsiifkalt tulenevalt on peamiseks ohtlike ainete tuleneva reostuse põhjustajaks.

Milliseid probleeme projekt käsitleb?	Kuidas projekt nende lahendamisele kaasa aitab?
<p>Keskkonnalubade kaudu on olemas seadusandlik alus reguleerimaks ohtlikke aineid.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kuigi eksisteerib vastav seadusandlus, ei ole välja töötatud sobivaid vahendeid ega metodoloogiat ohtlike ainete identifitseerimiseks ettevõtte tasandil. • Olemasolevad keskkonnalubade taotlusvormid ning keskkonnaloa vajavad täiendamist, et muuta neid efektiivseks vahendiks veeseadusandluse jõustamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksse saastuse vältimise ja kontrolli alaste tehniliste juhendite väljatöötamine ettevõtetele ning ametiasutustele (keskkonnalubasid väljastavatele ametnikele ja inspektoritele). • Partner-ettevõtetele piloot-loataotluste koostamine Eestis, Lätis ja Leedus. • Koolitused ja infopäevad laiemale sihtgrupile tutvustamaks koostatud juhendmaterjale.
<p>Tööstusettevõtted on kohustatud tuvastama ja vähendama või asendama kasutusel olevad ohtlikud ained.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Enamus ettevõtteid ei ole isegi teadlikud, et nad kasutavad ja heidavad keskkonda ohtlikke aineid. Teabe põhjal, mille nad saavad oma varustajatelt, ei olda võimalised tuvastama ohtlikke aineid toormaterjalid. • Ebapiisav informatsioon ainete keskkonnaohtlikkuse kohta ja vähene ohtlike ainete asendamise praktika toob tihti kaasa lühiajalised otsused, mis hiljem nõuavad uusi investeeringuid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerettevõtetes viiakse läbi ohtlike ainete kaardistamine. • Töötatakse välja võimalikud asendusstsenaariumid ohtlikele ainetele. • Koostatakse praktilised materjalid asendusvõimalustest (voldik üldisest asenduskontseptsioonist, käsiraamat asendusmeetoditest erinevates tööstusharudes, taustinformatsioon Parimate Võimalike Tehnikate (PVT) rakendamise kohta) ning koolitatakse vastavaid sihtgrupe.
<p>Ühiskond peaks avaldama survet riigiasutustele ja tööstusele nõudmaks paremat ohtlike ainete ohjamist.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Üldsusel on madal teadlikkus ohtlike kemikaalide päritolust ja nende mõjust, et esitada tõsiseltvõetavaid nõudeid riigiasutustele ja tööstusettevõtetele. • Kuna tegemist on võrdlemisi abstraktse teemaga, siis üldsusel puudub arusaam, et ohtlikud ained mõjutavad ka neid isiklikult (nt allergiad ja muud üha sagedamini haigused, mida on väga raske ohtlike ainete otseselt seostada nende pikaajalise kroonilise toime tõttu). 	<ul style="list-style-type: none"> • Uurimus selgitamaks üldsuse huvi ohtlike ainete temaatika vastu. • Meedia tähelepanu äratamiseks korraldatakse igas riigis ajakirjanike ümarlaud-kohtumised. • Koostatakse strateegia üldsuse tähelepanu ja teadlikkuse tõstmiseks ohtlikest ainetest. • Koostatakse infomaterjalid (voldikud, artiklid) üldsusele ohtlike ainete kohta.

Kas

būtu ieinteresēts šajā projektā?

Projekts tiks īstenots trīs Baltijas valstīs – Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un būs saistošs sekojošām interešu grupām katrā valstī:

- **Atbildīgās varas iestādes:** Vides ministrijas, Vides aģentūras un piesārņojošo darbību atļauju izdevēj institūcijas, kā arī Vides inspekcijas.
- **Rūpniecības nozare:** uzņēmumi, kuri savos tehnoloģiskajos procesos izmanto bīstamās vielas.
- **Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas,** kā pēdējais ķēdes posms, kas var aizturēt bīstamo vielu nokļūvi virszemes ūdeņos; projekta ietvaros tiks veiktas pilotaktivitātes, izsekojot vielu izcelsmes avotiem notekūdeņos.
- **Vides eksperti,** kuri varēs paaugstināt savu zināšanu līmeni par bīstamo vielu koncepciju Eiropas Savienības līmenī, kā arī apgūt mehānismus šo vielu emisiju mazināšanai.
- **Sabiedrība,** jo viens no projekta mērķiem ir paaugstināt sabiedrības izpratnes līmeni par minētajām problēmām, sagatavojot un publicējot informatīvi izglītojošus materiālus.

Kur

iegūt papildus informāciju?

Jūs varat sekot projekta gaitai apmeklējot projekta mājas lapu: www.baltacthaz.bef.ee, kur var iegūt informāciju par:

- Projekta aktivitātēm un rezultātiem
- Jaunumiem un informāciju par gaidāmajiem pasākumiem/apmācībām
- Materiāliem lejupielādei
- 19 projekta partneriem un to kontaktinformāciju
- Citu ar projektu saistīto informāciju

www.baltacthaz.bef.ee

IGAUNIJA
Kitty Kislenko
 Projekta vadītāja
 Tālrunis: +372 6597 028
 Fakss: +372 6597 027
 E-pasts: kitty.kislenko@bef.ee
 Mājas lapa: www.bef.ee

LATVIJA
Valters Toropovs
 Projekta koordinators
 Tālrunis: +371 6735 7546
 Fakss: +371 6750 7071
 E-pasts: valters.toropovs@bef.lv
 Mājas lapa: www.bef.lv

LIETUVA
Zita Dudutyte
 Projekta koordinatore
 Tālrunis: +370 5213 8155
 Fakss: +370 5213 5068
 E-pasts: zita.dudutyte@bef.lt
 Mājas lapa: www.bef.lt

Projektu finansē Eiropas Savienības LIFE+ finanšu instruments, Igaunijas Vides Investīciju centrs, Latvijas Republikas Vides Ministrija un Lietuvas Republikas Vides Ministrija.

Baltijas valstu aktivitātes prioritāro bīstamo vielu piesārņojuma samazināšanai Baltijas jūrā

Projekta ilgums: 2009. gada janvāris – 2011. gada decembris
Tiek īstenots sadarbojoties 19 partneriem no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas

Kādā

veidā projektā tiks risinātas problēmas attiecībā uz bīstamajām ķīmiskajām vielām?

Kādas problēmas projektā tiks apskatītas?

Kā projektā paredzēts tās risināt?

Ūdens Struktūrdirektīvas dalībvalstīm būtiski ir jāsamazina vai jāierobežo 33 bīstamās ķīmiskās vielas, lai sasniegtu labu virszemes ūdeņu kvalitāti

- Tomēr par šo vielu sastopamību mūsu ūdeņos, kā arī par sākotnējiem bīstamo ķīmisko vielu izcelsmes avotiem joprojām ir samērā maz informācijas.

- Gan rūpniecības uzņēmumi, gan valsts institūcijas nezina cik daudz bīstamās ķīmiskās vielas atrodas tirgū esošajos izejmateriālos, kuros produktos, cik daudz no šīm vielām tiek emitētas ražošanas procesu rezultātā vai no produktiem un kā bīstamās ķīmiskās vielas nonāk mūsu ūdeņos.

- Igaunijā un Latvijā tiks veikts bīstamo ķīmisko vielu skrīnings notekūdeņos, dūņās, virszemes ūdeņos un sedimentos.

- Tiks veikta potenciāli bīstamo vielu emisiju vietu izpēte balstoties uz laboratorisko pētījumu rezultātiem visās 3 Baltijas valstīs.

Valsts institūcijas ir atbildīgas par kopējo bīstamo ķīmisko vielu samazināšanas stratēģiju un ūdens monitoringa programmu valsts līmenī

- Šobrīd valstīs pietrūkst operatīvi līdzekļi, lai samazinātu bīstamās ķīmiskās vielas. Nepastāv reālistiski mērķi un realizējami pasākumi, lai samazinātu kopējo izmantoto bīstamo ķīmisko vielu apjomu.

- Esošajās valsts monitoringa programmās nav iekļautas būtiskas bīstamās ķīmiskās vielas.
- Sinerģijas starp dažādiem likumdošanas aktiem nav atbilstoši izmantotas, lai uzlabotu ūdens likumdošanas īstenošanu valstīs.

- Projekta komanda kopā ar atbildīgajām valsts institūcijām izstrādās vispārēju **vielu emisiju samazināšanas stratēģiju**. Stratēģija tiks sagatavota balstoties uz bīstamo ķīmisko vielu izcelsmes avotu pētījumiem un bīstamo vielu skrīninga rezultātiem.

- Tiks izstrādāti priekšlikumi **ūdens monitoringa programmai**, ko varētu pielietot nākotnē.
- **REACH regulas** (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemical) izmantošana, kas kalpotu kā līdzeklis, lai iegūtu informāciju par bīstamo ķīmisko vielu īpašībām un to sastopamību produktos, pārrunājot šos jautājumus starptautisku semināru un Eiropas Ķīmisko Vielu Aģentūras vizītes ietvaros.

Kādēļ

jāizlasa šī brošūra?

Ar šo brošūru mēs iepazīstinām Jūs ar **projektu par bīstamo vielu emisiju samazināšanu Baltijas jūrā**. Šis projekts ir saistīts ar ES **Ūdens struktūrdirektīvas, Direktīvas par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (IPPC), Jūras stratēģijas pamatdirektīvas, kā arī jaunā HELCOM Baltijas jūras rīcības plāna** ieviešanu ar mērķi samazināt bīstamo vielu emisijas.

Visām dalībvalstīm ir jāpārņem iepriekš minētās direktīvas, kas nozīmē, ka jau tuvākajā nākotnē bīstamo vielu emisijas, izplūdes un zudumi ir ievērojami jāsamazina vai jāierobežo. Tā kā rūpniecība ir viena no nozīmīgākajiem bīstamo vielu avotiem, tad šīs prasības tiešā veidā ietekmēs arī šo nozari.

Kas

ir bīstamās vielas un kādēļ ir svarīgi par tām runāt?

Vai Jūs zināt, ka Eiropas un mūsu valsts ūdeņos ir atrodamas ķīmiskās vielas, kas ir ļoti bīstamas cilvēkam un videi (var izraisīt vēzi, kaitējumu nedzimušam bērnam, ģenētiskus defektus vai citas nopietnas slimības)? Šo bīstamo vielu avoti un ceļi kā tās nonāk vidē ir samērā maz pētīti.

Diemžēl dažas no šīm vielām nokļūstot vidē, saglabājas tur vēl ļoti ilgu laiku tām piemītošo **noturības spēju rezultātā (Persistence)**. Problēmas saasinās, ja šīs vielas ir vienlaikus arī **bioakumulatīvas (Bio-accumulative)** – uzkrājas zivju, dzīvnieku taukajos audos un **toksiskas (Toxic)** – kaitīgas dzīvajiem organismiem. Šo PBT vielu sastopamība mūsu ūdens vidē ir sasniegusi satraucošu līmeni, piemēram, Baltijas jūras ekosistēma jau cieš no šāda veida piesārņojuma un arī cilvēki tiek pakļauti šo vielu ietekmei lietojot pārtiku (piemēram, uzņemot kaitīgās vielas ar zivīm, jūras veltēm utt.).

Kādas problēmas projektā tiks apskatītas?

Kā projektā paredzēts tās risināt?

Piesārņojošo darbību atļaujas (Integrētā piesārņojuma novēršanā un kontrolē) kā tiesiskā bāze bīstamo ķīmisko vielu regulēšanai

- Lai gan pastāv likumdošana, šobrīd netiek pienācīgi izstrādāti līdzekļi un metodoloģija, lai identificētu bīstamās ķīmiskās vielas, atbilstoši katra uzņēmuma specifikai.

- Pašreizējo piesārņojošo darbību atļauju pieteikumu un pašu atļauju kvalitāte ir jāpilnveido, lai to padarītu par iespējami efektīvāku līdzekli ūdens likumdošanas realizēšanai.

- Tiks izstrādātas tehniskās vadlīnijas, kas definētu likumīgos pienākumus vietas specifiskajam novērtējumam integrētā piesārņojuma novēršanā un kontrolē attiecībā uz videi bīstamām vielām. Tās kalpos praktiskai lietošanai uzņēmumiem, piesārņojošo darbību atļauju izdevēj institūcijām un inspektoriem.

- **Pilotatļauju pieteikumi** tiks izstrādāti partneruzņēmumos visās trīs Baltijas valstīs.

- Tiks rīkotas **apmācības un informācijas dienas** plašākai mērķa grupai par izstrādātajām vadlīnijām.

Rūpniecības uzņēmumiem ir jāveic monitorings un jāsamazina vai jāaizvieto bīstamās ķīmiskās vielas

- Vairums no uzņēmumiem nemaz nezina, ka tās izmanto un emitē bīstamās ķīmiskās vielas. Tās nav spējīgas identificēt bīstamās ķīmiskās vielas izejmateriālos pamatojoties tikai uz informāciju, ko nodrošina piegādātāji.

- Ierobežota informācija par videi bīstamām vielām un reti sastopama prakse attiecībā uz vielu aizvietošanu vides perspektīvā bieži noved pie islaicīgu lēmumu pieņemšanas un vēlāk ir nepieciešamas jaunas investīcijas.

- Tiks veikta **bīstamo ķīmisko vielu identificēšana** partneruzņēmumos.

- Tiks izstrādāti **aizvietošanas scenāriji** identificētajām bīstamajām ķīmiskajām vielām.

- Tiks sagatavoti **praktiskie materiāli par vielu aizvietošanu** (brošūra par vispārīgu aizvietošanas potenciālu, detalizēta rokasgrāmata dažādām ražošanas nozarēm, pamatinformācijas materiāls par Labākajām Pieejamajām Tehnoloģijām (no Integrētā piesārņojuma novēršanas un kontroles BREF dokumentiem), kas kalpotu kā līdzeklis, lai pārvaldītu bīstamās ķīmiskās vielas) un **tiks apmācītas** nozīmīgākās mērķa grupas.

Sabiedrībai vajadzētu izdarīt spiedienu uz valsts institūcijām un ražošanas uzņēmumiem, lai tiktū noteikta pienācīga bīstamo vielu pārvaldīšana

- Sabiedrībai un tās pārstāvjiem ir pārāk ierobežotas zināšanas un sapratne par bīstamo vielu izcelsmi un ietekmēm, lai izvirzītu pamatotas prasības varas iestādēm un ražošanas uzņēmumiem.

- Sabiedrība neapzinās, ka tiek pakļauta bīstamo vielu ietekmei (piemēram, dažādas alerģijas, kā arī citas slimības pastāvīgi pieaug, lai gan ir ļoti grūti sasaitīt tās tieši ar bīstamo vielu ilgtermiņa hronisko ietekmi).

- Tiks veikts **pētījums par sabiedrības interesēm** attiecībā uz bīstamām vielām.
- Katrā valstī šim tematam tiks piesaistīta arī mediju uzmanība rīkojot informatīvas tikšanās ar **žurnālistiem**.

- Tiks izstrādāta **stratēģija ar mērķi piesaistīt sabiedrības uzmanību un paaugstināt sabiedrības zināšanas** par bīstamām vielām.

- Tiks sagatavoti viegli saprotami **informācijas materiāli** (raksti, bukleti, u.tml.) sabiedrībai par bīstamām vielām.